

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

HOE MAAKT OE HET ?

Een dolkomische kindermusical in drie bedrijven

door

Fons Cras & Elly Coeck

Muziek : Marc Goris

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2000

Nr.1260

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ZEVEN tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde auteursrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel 4

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens veertien dagen voor de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende auteursrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.

© 1983 Toneelfonds J. Janssens/Fons Cras & Elly Coeck

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

=====

SHOESHINE BOY ; negerjongen, guitig, soms bang, toch een beetje
brutaal

Professor ICKX - KATER DE KAT : geleerde, verstandig, ernstig

Professor NICKX : broer van Ickx, een beetje gek

DOLLE ROSA : zuster van Ickx en Nickx, autoritair, hypernerveus

JAMES ; butler, droog komisch, Engels type.

HOPSASA : marionet

Tante CARMEN JUANITA DE LA PLATA : temperamentvol oud dametje,
charmant maar kordaat

Figuratie : KATJES, MARIONETTEN, ROBOTJES

1° BEDRIJF
=====

Het toneelgordijn is open. Als dekor ziet men de daken van een typisch oud stadje. Belichting ; nog vroeg in de morgen. Tussen de schouwen door sluipt nu en dan een kat. Naargelang het aanvangsuur van de voorstelling nadert, wordt het lichter. Katten vormen miauwend groepjes. Licht en spel brengen reeds sfeer in de zaal.

1° Tafereel - Katten

(De muziek zet in)

Lied 1
=====

ALLEN. Wij zijn de katten van de nacht.
Wij houden hier de kattenjacht
op ratten en op muizen,
die vreten in de huizen.

Maar Kater de Kat die is de baas
in het vangen van muizen zonder kaas.
Hij legt ons dus uit hoe het moet,
en wij vinden het goed.

KAT 1. Oh, ik vind onze Kater de Kat ...

ALLEN. Miauw?

KAT 1. Een mooie, knappe kater.

KAT 2. Alleen is er iets dat me zegt ...

ALLEN. Miauw?

KAT 2. Die Kater de Kat is niet echt.

ALLEN. Ja, weet je wat hij doet?

Hij rookt een echte pijp
tot ergernis van ons,
tot onze grote spijt.
(snel)

Maar de kater is de baas.

(herhaling met dans)

ALLEN. Wij zijn de katten van de nacht.

Wij houden hier de kattenjacht

op ratten en op muizen,
die vreten in de huizen

Maar Kater de Kat die is de baas
in het vangen van muizen zonder kaas.
Hij legt ons dus uit hoe het moet
En wij vinden het goed.

(De muziek stopt)

(Shoeshine boy komt op achter door de zaal. De katten bemerken hem en vluchten miauwend af)

2° Tafereel - Shoeshine boy

Boy, negerjongen in zwarte pull en jeansbroek, draagt basketpantoffels, een slipjas en een hoge hoed, heeft een laddertje bij zich en een touw. Blij verrast tot de kinderen in de zaal : (waar men "De schittersteen van Boela Boela" heeft gezien)

BOY. Oeh, vriendjes! Oe allemaal nog kennen Shoeshine boy? Oe hebben gezien schittersteen van Boela Boela? Ja?... Ikke blij. Maar ikke ook weer niet blij. Ikke niet meer werken voor grote baas. Hij schrijven heel dik boek van schittersteen. En noe hij zeggen Shoeshine boy niet meer nodig. Ikke moe werken als schoorsteenveger.

(in nieuwe zalen)

BOY. Hallo, vriendjes! Hallo!... Oe mij kennen? Neen? Ikke Shoeshine boy uit Afrika. En ikke werken als schoorsteenveger in oew land.

(vervolgt overal)

Oe weten wat schoorsteenveger zijn?

(vangt de reactie op van de kinderen in de zaal en speelt erop in, improviserend)...

Jaja, ikke poetsen alle schouwen schoon in de stad, boven op dak van huizen.

(plaatst zijn laddertje tegen een dak aan en neemt een zeer klein, dik woordenboekje uit zijn zak)

Zeg, vriendjes, ikke ook leren spreken mooie Nederlandse taal.

Moement!...

(bladert, zoekt) Ha!....

(spreekt zeer nadrukkelijk uit)

Goede nacht, vriendjes!... Goede nacht!...

(buigt naar alle kanten)

Datte goed zijn zo? Niet goed zijn?

(lokt reakties uit op het woordje "nacht", speelt er weer improviserend op in)...

Ha, zo dan : Goede dag, vriendjes! Hoe maakt oe het?

(herhaalt)

Goede dag, vriendjes! Hoe maakt oe het?

(buigt daarbij weer naar alle kanten)

Goed zo, goed zo! Maar ikke moeten noe werken gaan. Poetsen schouw.

(stopt het woordenboekje weg, stapt op de eerste trede, voor zichzelf herhalend)

Goede dag, vriendjes! Hoe maakt oe het?... Goede dag!...

3° tafereel - Shoeshine boy - Kater de Kat

KATER. (voor Boy nog verborgen, voor de kinderen reeds zichtbaar. Sterk) Miauw!.....

BOY. (schrikt, loopt weg naar de kinderen toe)

Oeioeioei! Geen goede dag. Datte zijn precies grote leeuw. Hellep! Hellep!...

(vangt de reakties van de kinderen op)

Nietes geen leeuw?... Een rat?... Oeh, kat! Kat gevaarlijk zijn?

Neen? Dan ikke hebben nietes schrik van kat

(wil terug op het laddertje stappen)

KATER. (vlakbij de schouw die boy wil schoonmaken)

Miauw!

BOY. (schrikt weer, opnieuw tot bij de kinderen)

Oeh! Kat precies toch gevaarlijk zijn. Neen?... Oe denken kat niet opeten kleine Shoeshine Boy? Neen?

(sluip voorzichtig terug naar het laddertje en klimt op het dak. Een mooie, grote kater verschijnt, een pijp rokend. Boy kijkt hem verschrikt aan, bibberend)

Oeioeioei! Oe niet opeten Shoeshine boy. Shoeshine boy kleine baaske zijn. Allemaal benen. Nietes vlees. Shoeshine Boy altijd braaf manneke zijn. Nooit doen kwaad, Oe mij ook niet doen kwaad?

(de kater schudt neen)

Dankoewel, merci alstoeblieft! Oe brave kat, Krijgen van mij lolly. Ikke vlug halen (wil gaan lopen)

KATER. (springt voor hem)

Nee, blijf! Miauw! Er zal je niets gebeuren. Luister! Ik ben Kater de Kat,

BOY. Kaka.. Katter de Kaat? Ikke Shoeshine boy.

(schudt de kater de hand)

Goede dag! Hoe maakt oe het?

KATER. Goiedag, Shoeshine boy! Ik heb je wat te vertellen.

(kijkt spiedend rond of er geen onraad is)

Jij, jij kunt me helpen. Miauw!...

BOY. Helpen miauw?! Shoeshine boy? Oeh! Ikke niet kunnen miauw.

Ikke toch niet zijn katter. Oeh! Boy toch maar es proberen?

(miauwt komisch, luid)

KATER. Ssst...! Jij moet niet miauwen. Jij moet me helpen.

Dringend. Ik... (sluipt loerend rond, dan geheimzinnig)

ik ben ook geen kat. Tenminste geen echte? Ik ben...

(uit de schouw komt een geluid als van een sirene. De kater vlucht weg)

BOY. (kijkt de kater verbaasd na. Dan tot de kinderen)

Datte zijn heigenaardig. Heel heigenaardig! Katter roken pijp (imiteert hem) en spreken als mensen doen.

(imiteert weer) "Jij moeten blijven! Jij moeten helpen! Miauw!

KATER. Miauw!... (wenkt van achter een schouw)

BOY. Oeh, katter, oe zijn weer daar?!

(De kater wenkt opnieuw) Moemoe... moement!

(tot de kinderen) Watte Boy moeten doen? Hij mij wenken

(reakties)

Oe denken hij brave katter zijn?

KATER. (wenkt met nog meer aandrang)

Miauw! Vlug, kom hier en luister! Miauw!

BOY. Jaja, ikke komen al. Oeioeioei! Ikke krijgen de bibberslapper in mijn been. Maar ikke niet willen zijn broekenventje. Ikke zullen laten zien Boy nietes bang zijn,

KATER. (dringend) Miauw!...

BOY. (komisch naar de kater toe, een beetje angstig)

Oe mij roepen? Mimi... miauw?

KATER. (geheimzinnig)

Ssst...! Jij moet mij helpen. Jij alleen kan dat, geloof me.

BOY. Jaja, ikke helpen oe. Maar hoe ikke doe?

KATER. Luister! Hier, deze schouw (wijst. Onmiddellijk komt er een sirenegeluid uit de schouw. Het duurt maar even. De kater en Boy hebben zich teruggetrokken en komen voorzichtig weer naar de schouw)

Deze schouw...

BOY. Oeh, ikke weten al. Oe willen boy poetsen deze schouw. (maakt aanstalten om op de ladder te klimmen)

KATER. Neenee, pas op! Dit is de schouw van het geheimzinnige laboratorium... van...

BOY. (niet begrijpend) Lava... Lavatorium?

KATER. (verbetert) Laboratorium!... Labo

BOY. (knikt) Lavabo!

KATER. Nee, labo, laboratorium! Ken je dat niet?

BOY. (schudt niet begrijpend, zoekt in het woordenboekje) Moement!... Lalala... labobo...

KATER. Laboratorium...

(zoekend naar woorden)

Een plaats waar men proeven doet... met buizen en flesjes...

BOY. (onderbreekt enthousiast)

Oeh! Proeven? Flesjes proeven? Mmm... Lekker! Boy ook proeven doen.

(klapt het boekje dicht, stopt het weg, klimt opnieuw op het laddertje.)

KATER. (houdt Boy tegen)

Nee, niet drankjes proeven. Proefnemingen! Onderzoekingen door geleerden. Door professors!

(spiedt weer behoedzaam rond, traag, geheimzinnig)

Hier beneden... in de kelder van dit huis...

(boy tracht in de schouw te gluren)

bevindt zich een laboratorium van de professors...

(opnieuw een sirenegeluid, veel langer nu. De kater vlucht weg)

BOY. (valt van schrik met het laddertje omver)

Oeh, datte zijn nietes juist. Boy noe toch klein broekventje zijn.

(De muziek zet in)

Lied 2

=====

BOY. Watte zou dat kunnen zijn
 daar beneden in dit huis?
 Ikke denken altijd maar
 datte zeker zijn niet pluis.
 Katter zeggen lavabo
 van perfesser, fles en buis.
 Ikke zullen moeten zien
 door de schouw daar in de huis.
 Ikke krijgen hipperpiep,
 bibberslap,
 toek - toek - toek,
 tak - tak - tak,
 al in mijn benen.
 Shoeshine boy, oh kleine vent,
 lopen gaan,
 vlug, vlug, vlug
 snel, snel, snel
 al op mijn tenen.
 Maar toch wel es willen zien
 wat daar zijn in valabo.
 Kater zeggen : oe mij help.
 En belonen met kadoo.
 En belonen met kadoo.

(de muziek stopt)

(naar de kinderen)

Ikke begrijpen niks van sikkepit. Lavabotorium? Flesjes proeven
 maar niet drankjes erin? En Kater de Katter mij vragen om helpen.
 Ikke niet weten wat doen. Oe denken Shoeshine boy moeten helpen
 Kater de Katter? Ja?.., Dan ikke helpen. Maar misschien helpen
 gevaarlijk zijn voor kleine boy. Katter wijzen naar schouw en
 veel lawaai komen daaruit, Ikke begrijpen niks van sikkepit.
 Oe weten wat? Boy eerst poetsen schouw en dan wij zullen zien.
 (naar de schouw, kijkt erin)

Oeh, schouw heel vuil zijn. Zwart als Shoeshine boy. Ikke nietes kunnen zien,

(laat zijn touw op en neer gaan, werkt)

Ha, noe al veel beter.

(kijkt)

Oeh, heel groot zijn huis daar beneden.

5° Tafereel : Shoeshine boy - Katten

(De katten zijn reeds opgedoken van links en rechts. Zij sluipen naderbij)

BOY. Shoeshine ^{boy} roepen in schouw of daar iemand zijn.

(wil roepen. De katten snoeren hem de mond)

KATTEN. Ssst!...

KAT 1. Niet roepen in de schouw!

KAT 2. (schudt nee. De andere katten schudden heftig mee)

Dan weet men daar beneden dat Kater de kat probeert om met een list binnen te geraken.

BOY. Binnen geraken? Zijn dan nietes geen deuren aan huis?

KAT 3. Alle deuren zijn gesloten. Men kan alleen door een geheime ingang naar binnen.

BOY. Of door de schouw.

KAT 1. Juist! En daarom heeft Kater de Kat dringend jouw hulp nodig. Luister!

(de katten springen van het dak op de voorgrond, wenken Shoeshine boy naderbij. Hij komt)

(De muziek zet in)

Lied 3

=====

KATTEN. Wel, kleine vriend, wij willen je wat zeggen

BOY. Wat?

Daar, in dat huis, gebeurt er allerlei

BOY. Ja?

Kater de Kat, de baas, zal jou uitleggen...

BOY. Hoe?

Wat je moet doen. En dat kan alleen jij.

BOY. Ik?

Want daar benee gebeuren rare zaken,

BOY. Daar?

Wat een geheim! Het is er toch zo naar.

BOY. Nee!

Om in dat huis nog binnen te geraken...

BOY. Ja?

Moet je onzichtbaar zijn of je bent de sigaar

BOY. Oei!

BOY. Ikke sigaar? Maar ikke wil niet roken.

KAT 1. Nee, Shoeshine boy, dat zeggen wij zomaar.

BOY. En daar beneden toch niet wonen spoken?

KAT 2. Ook dat gebeurt er in die kelder daar.

BOY. Oeioeioeioei, wat mij daar staan te wachten?

KAT 1. Wees maar niet bang! Met jou gebeurt er niets.

KAT 2. Als jij maar doet wat onze kattebaas zegt...

KATTEN. wordt je beloond met een geweldig iets.

Als jij maar doet wat onze kattebaas zegt,

wordt je beloond met een geweldig iets.

(De muziek stopt)

BOY. Ikke toch niet gerustig zijn.

KAT 1. Komaan, jij bent immers een flinke kerel, Boy.

BOY. Jaja, (fier) kleine, flinke manneke ikke zijn.

KAT 2. Wij zullen Kater de Kat terug roepen. Hij zal je uitleggen wat je moet doen.

(tot de andere katten)

Geen onraad?

(zij kijken rond, schudden neen)

Miauw!...

KATTEN. (herhalen even uitdrukkelijk, langgerekt) Miauw!...

5° Tafereel : Shoeshine boy - Katten - Kater

KATER. (op. Gespannen)

Wil hij het doen?

KATTEN. Miauw! (knikken blij)

KATER. Dank je wel, Boy, luister dan!

BOY. Jaja, Boy luisteren naar veel hipperdepiep.

KATER. Maak je geen zorgen! Er zal jou niets gebeuren. Ik ga je iets vertellen waar je verstomd zal van staan. Ik ben namelijk

geen kater. Ik ben een mens.

KATTEN. Miauw?

BOY. Mimi... miauw?

KATER. Ik ben professor Ickx. Mijn broer, professor Nickx, heeft mij omgetoverd tot kat.

KATTEN. Miauw!

BOY. De... oe zijn dus kattenmens? Neen, mensenkat? Oeh, ikke weer begrijpen niks van sikkepit. Koppie van boy veel te klein zijn. Nog heel wat moeten leren in woordenboek.

KATER. Wel Boy, als alles goed verloopt, zal ik je later les geven, zodat je een verstandige kerel wordt.

BOY. Professor Shoeshine boy! Hoe maakt oe het?

(drukt katjes de hand)

KATER. En nu mijn verhaall! Toen ik kind was, woonde ik samen met mijn ouders, mijn broer Nickx en mijn zuster Dolle Rosa in een klein Spaans stadje. Mijn vader was geleerde. Een genie op allerlei gebied. Hij deelde zijn zonen de geheimen van de scheikunde en de wiskunde mee. Zo werden wij ook alle twee geleerden. Vader zocht naar een formule om scheikundig goud te maken. Maar op een dag werd hij door een ontploffing in zijn laboratorium gedood. Wij kwamen hier wonen en zochten verder naar de juiste formule om goud te maken. Na jaren van proeven en opzoekingen werd de formule gevonden... door mij.

Een tante, Carmen Juanita de la Plata, hield ons als het ware de hand boven het hoofd. Meer zelfs, zij werd onze baas. Tante deed vele goede werken. Dank zij het goud, dat ik produceerde, hielp zij verscheidene ontwikkelingslanden.

Maar mijn broer en zus hadden andere plannen. Zij wilden met het goud de wereld in hun macht krijgen. Dat was niet naar de zin van tante en van mij. Daarom verscheurde ik een belangrijk deel van de formule, en bewaarde ze enkel in mijn geheugen. Dat wisten Nickx en Dolle Rosa natuurlijk niet. Zij maakten zich meester van de onvolledige formule en, om mij uit te schakelen, toverden mij mij om in een kat.

Om weer een normaal mens te kunnen worden, tracht ik nu vaders boek "Magicae Formulae" in handen te krijgen. Maar het is me nog niet gelukt.

BOY. Oeh, ikke snapperen al. Oe hopen Shoeshine boy door schouw in huis klimmen (wijst naar beneden) en halen formulenboek.

KATER. Inderdaad, Boy, ik wou je vragen het boek te zoeken en de formule die ik nodig heb er ongemerkt uit te scheuren, zodat mijn broer en zus niets vermoeden. Zodra ik weer een mens geworden ben, kan ik iets ondernemen.

BOY. Oe denken echt kunnen? Oe mens, dan kat en dan hoepla, weer mens?

KAT 1. Maar dan hebben wij geen leider meer!

KAT 2. En u bent voor ons zo'n goede baas.

KATTEN. (knikken allen bevestigend) Miauw!...

KATER. Dat zal ik blijven ook. Ik zal zorgen dat het jullie aan niets ontbreekt. Ik maak lekker eten voor jullie.

BOY. In lavabotorium?

KAT 2. Felix Kattebrood!

KATTEN. (instemmend, likkebaardend) Miauw!

KATER. Afgesproken! Dat doe ik.

BOY. Ikke helpen proeven doen in flesjes. Perfesser Shoeshine boy! Hoe maakt oe het?

(schudt weer handen)

KATER. O.K. Boy! Maar laten we nu vlug aan het werk gaan. Luister! Wij laten jou in de schouw zakken op het ogenblik dat iedereen aan tafel gaat in de eetkamer. Zolang men aan het eten is, blijft het labo vrij.

BOY. Oeh, moement! Ikke vergeten te eten en bukie grommelen van honger.

KATER. Sorry, boy! Daar is nu geen tijd voor. Over enkele minuten is het twaalf uur. Dan begint men te eten.

BOY. Oeh, dan maar zakken! Oe weten wat? Kinderen kunnen tellen van vijf... vier... drie... euh...

(tracht reacties op te wekken uit de zaal)

twee... één... noel... zakken!

Ja, oe allemaal tellen mee als ikke klaar zijn? Dank oe wel!

KATTEN. Ja boy, vooruit nu! Wij zullen allemaal helpen.

BOY. Moement, moement! Ikke willen toch eerst nog es toeteloerere loere in schouw.

KATER. Geen angst, Boy! Er is niemand in het labo. Luister maar!

(gaat naar de schouw. Er komt geen geluid uit)

Zie je? Geen geluid, dus niemand daar. De kust is veilig.

BOY. (tot de zaal)

Oe denken ook kust veilig zijn?...

(speelt op de reacties in)

KAT 1. (neemt het touw)

Kom, bind het touw om. Wij laten je zakken.

KATER. Als je beneden bent, zoek je een groot, dik boek "Magicae Formulae". Je haalt er voorzichtig de bladzijde uit, waarop de formule staat : "Gedaanteverwisseling". Zal je dat goed onthouden?

BOY. (knikt) Gedaante...euh...

KATTEN. ...verwisseling!

BOY. (herhaalt moeizaam) Gedaanteverwisseling.

KATER. Als je de formule gevonden hebt, trek je driemaal aan het touw. Dan laten wij een emmertje zakken. Je legt de formule erin en wij halen ze op. Zo kan ik mezelf weer in mijn normale gedaante veranderen. Begrepen, Boy?

BOY. Nietes te geloven! Amai, amai...!

KATER. Zodra ik opnieuw een normaal mens ben, kom ik door de geheime ingang naar het laboratorium en...

KATTEN. En...?

BOY. Ja en...?

KATER. Dat zul je dan wel zien. Kom, het is de hoogste tijd om aan de slag te gaan.

(De katten binden het touw om Boy's middel)

BOY. (wil zakken, verdwijnt bijna, krabbelt weer naar boven) Moement, moement!... Oe halen florremule boven in emmer. Maar wat gebeuren met kleine Shoeshine boy? Hij toch niet blijven beneden daar? Beter komen in emmer mee.

KATER. Nee, Boy, dat kan niet. Daarvoor is het emmertje te klein en jij bent te zwaar om je weer op te trekken.

BOY. Ikke maar klein broekenventje zijn.

KATER. Hou je maar stilletjes verborgen tot ik kom. Dan help ik je door de geheime ingang naar buiten.

BOY. Oeh, ikke hopen zij eten allemaal veel en lang voedsel daar beneden in eetkamer. Shoeshine boy dan maar laten zakken.

(de katten laten hem opnieuw zakken)

(De muziek zet in)

Lied 4

=====

KATTEN. (vlug)

Vlug, vlug, vlug, vlug,
wij laten je nu zakken.

BOY. Ja ja ja ja,

Dat allemaal goed en wel.

KATTEN. Wees maar niet bang.

Ze zullen je niet pakken.

BOY. Nee, nee, nee, nee,

Maar zakken niet te snel.

KATER. (traag)

Mijn beste Boy,
vandaag wordt jij
een grote held.
Komt alles klaar,
dan geef ik jou
een heel pak geld.

KATTEN. Dan ben je rijk
en heel beroemd,
een grote Piet.

BOY. Ja, ja, ja, ja,

maar als men mij beneden ziet.

KATTEN. Wees toch niet bang!

Vooruit nu maar,
vlug naar benee!

BOY. Jij zeggen wel

van ja maar ikke
liever nee.

KATTEN. Kom, kom nu, Boy!

Kom, kom nu, Boy!

KATER. 't Is d'hoogste tijd.

BOY. Laat dan maar zakken.

Vooruit noe met de geit.

(de muziek stopt)